

MBA koncepts daudz kur pasaulē ir dabūjis pa ausīm

Biznesa skolu absolventiem būs jāizstrebj savāritās ziepes

«Biznesa skolu labākie beidzēji bija tie, kas izdomāja jaunos finanšu instrumentus,» saka RTU Rīgas Biznesa skolas direktors Jānis Grēviņš par krīzes ietekmi uz MBA. Tomēr viņš prognozē, ka MBA (*Master of Business Administration*) absolventi būs pieprasīti arī tagad, lai izstrēbtu ziepes, kuras jaunie finanšu instrumenti ir ievērijuši.

Intervijas formālais iemesls ir RTU Rīgas Biznesa skolas (RBS) 15. izlaidums, bet saruna ar skolas direktoru Jāni Grēviņu nejausi sākas par pasniedzēju piesaisti - uz direktora galda ir vairākas spēles, kas pavisam nesen izmantotas pasniedzēju atlasē procesā.

«Latvijā pieņem, ka uztaisīs doktora programmu un viss notiksies, bet ir skaidri jāsaprot, ka šodien uztaisīt kvalitatīvu doktora programmu - tas ir milzīgi dārgi. Zināmā veidā tas parādās pasulē pasniedzēju atlasē: dažādos veidos tiek meklēti tie, kas ir beiguši laba līmeņa skolas, jo viņi ir produktīvāki.

Tad, jūsprāt, būtu labāk ieguldīt nevis doktora programmas Latvijā, bet sūtīt mācīties.

Tas Latvijai būtu krietni lētāk. Pēdējos 10 gados sakarā ar ekonomisko attīstību pasaulē doktorantūras programmās bija kritums. Cilvēki teica: «Mēs negribam iet mācīties. Tur var nopelnīt vairāk.» Otrā lieta, pēdējā desmitgadē ir atstījusies Ķīna un Indija, un viņu stratēģija ir atpirkt doktoru no Amerikas. Ķīnas un Indijas profesori, kas pirms gadiem 10 - 15 palika Amerikā vai atbrauca uz Rietumeiropu, tagad to vairs nedara. Šis process labi atspoguļojas pasaules universitāšu un biznesa skolu reitingos. Jau tagad 5 - 10 % top

► Mēs sevi pozicionējam, ka šī ir skola, kas sagatavo vidējā un augstākā līmeņa vadītājus, un ka absolventi arī šajos līmeņos strādā, saka RBS direktors Jānis Grēviņš. FOTO: V. STĪPNIĒKS, DB

universitāšu atrodas Āzijā.

Ja jūs man jautātu, vai Latvijai ir izdevīgāk sūtīt uz ārzemēm studēt doktorantūrā? Es teiktu «jā». Somija tāda veidā 60. gados uzbūvēja savu ģenialitāti, par valdības naudu aizsūtot uz Ameriku un Rietumeiropu ap 3000 cilvēku. Šodien to dara, piemēram, Kazahstāna.

Ja esam sākuši runāt par pasaulestencēm, tad gribu jautāt - kā mainās MBA koncepts pašlaik?

Jāatzīst, ka daudz kur presē MBA koncepts ir dabūjis pa ausīm, jo, kas bija tie, kas izdomāja jaunos finanšu instrumentus?, - biznesa skolu labākie beidzēji. GMAC (*Graduate Management Admission Council*) šī gada marta aptauja rāda, ka pasaulē samazinās pieprasījums pēc specializētajām, Latvijas terminoloģijā «akadēmiskajām» MBA programmām, piem., finanšu MBA, kur cilvēki fokusējās uz šauru jomu. Pats mazākais kritums ir vispārējām MBA programmām, jo tad, kad viss iet - kā lai to pasaka? - ne tā kā

vajag, tad ir vajadzīgi cilvēki, kas var pārredzēt plašu lauku un pieņemt lēmumus.

Ko krīze ir mainījusi RBS?

Darba ir vairāk. Esam sākuši vairākus projektus, kas ir saistīti ar mūsu attīstību ne tikai Latvijā, bet arī ārzemēs; mums ir jāpārskata, kā mēs varam strādāt efektīvāk. Lai gan, ienākot krīzē, mums ir mazākais darbinieku skaits pēdējos 10 gados.

Cik darbinieku jums ir?

Administrācijā 13, kas salīdzinājumā ar daudzkiem konkurentiem ir diezgan maz. Pasniedzēju - ar dažādām slodzēm un statusiem - ir ap 50. Turpinot par to, ko krīze maina RBS, man kā direktoram ir daudz aktīvāk jāskatās, kur mēs dabūjam naudu.

Ir arī jāsaprot, ka mēs esam tajā līmenī, ka konkurējam ar ārvalstu skolām.

Cik atceros, jūs pirms gadiem trim mēģinājāt piesaistīt studentus no Krievijas, Baltkrievijas. Kādi bija rezultāti?

Varbūt tiešā veidā tā tas nesānāca, bet domāju, ka daļa no aktivitātēm, ko darām šodien, ir to darbību rezultāts, ko mēs darijām toreiz.

Ja Latvijā tiktu veidots biznesa skolu reitings, kādās vietās un pēc kādiem rādītājiem būtu RBS, kā jums šķiet?

(*Smejas.*) Labs jautājums. Domāju, ka pēc algām mēs noteikti būtu starp pirmajām vietām. Pēc atpazīstamības starp darba devējiem konkurēsim ar Stokholmas skolu (Rīgas Ekonomikas augstskolu - SSE Rīga).

Neapšaubāmi tas, ka RBS ir maza skola, un tādās lietās, kur ir atpazīstamības spēle, mēs pārāk augstu nebūtu. Sabiedrība mūs tik daudz nezina, cik mēs varbūt gribētu. Tomēr RBS jau ir 800 absolventu un es teiktu, ka 400 uzņēmumos no Top 500 Latvijā vadošos amatos strādā kāds mūsu absolvents.

Pasaules reitingā par 1000 labākajām biznesa skolām mēs bijām viena no trim Latvijas skolām - RSEBAA, Banku augstskola, un mēs. REA netika, jo dažu reitingu veidotāji šo skolu uzskata par Stokholmas biznesa skolas filiāli, tomēr REA *mamma* Stokholmas biznesa skola ir Eiropā vadošā šajās vietās *Financial Times* reitingā.

Reitingā pēc tā, cik ātri absolventiem atmaksājas ieguldījumi šajās studijās, mēs esam krietni labāki par vidējo pasaulē; uz algas pieauguma rēķina ieguldījumi atpelnās nepilnā gadā, liecina martā veikta GMAC aptauja.

Tagad tas varētu kristies.

Varbūt nedaudz, bet es nedomāju, ka RBS absolventu algu pieaugums kritīsies zem vidējā līmeņa pasaulē. Varbūt tas pieaugums nebūs tik straujš kā agrāk, bet vienalga mūsu absolventi ir starptiem, kam ir augstas algas.

Signe Kniņpe

signek@db.lv, 67084437